

הסידות בפרשה

הרב יצחק שפירא

פרשת וילך - 'שובה'

הדם, הקטורת והאימורים בסדר העבודה
הבושה שיש בעבודת יום הכיפורים על המעשים הלא טובים שעשינו
במשך השנה גדולה יותר מאשר בשאר הקרבנות.
היא משנה את סדר העבודה ועומדת במרכז של יום הכיפורים.

שלום לידידינו היקרים!

עבודת הדם בקרבן חטאת היא שונה ומעולה יותר מעבודת הדם בשאר הקרבנות: רק את החטאת נותנים למעלה, על קרנות המזבח (ולא על קיר המזבח), רק החטאת טעונה נתינה על ידי האצבע, ורק החטאת טעונה ארבע מתנות, כלומר ארבע נתינות של דם על המזבח, בשונה משאר הקרבנות שבהם נותנים את הדם בשתי מתנות בלבד.

כמוכן, ביום הכיפורים עבודת דם החטאת עוד יותר חשובה ומשמעותית: את פר כהן גדול ואת שער העם, שהם עיקר עבודת יום הכיפורים, מזים גם בקדש הקדשים, גם על הפרוכת של קדש הקדשים וגם על מזבח הזהב שבהיכל.

למה עבודת דם החטאת שונה מעבודת שאר הקרבנות, ולמה ביום הכיפורים עבודת הדם עוד יותר משמעותית?

הבושה ועבודת הדם

כאשר האדם מביא קרבן ועושה תשובה ומבקש סליחה מה', הוא מתבייש. הוא לא יודע אם הוא היה מוכן לסלוח לעצמו על חטא כזה, ואף על פי כן הוא מבקש מה' סליחה, כי ה' הוא "חנון המרבה לסלוח", וזה גורם לו להתבייש.

עבודת הדם היא כמו הבושה של החוטא. כשם שבאשר האדם מתבייש הדם מציף את הפנים שלו והוא מסמיק, כך כאשר האדם חוטא ומתבייש בחטאו, עליו להדגיש יותר את עבודת הדם של הקרבן. הבושה היא חלק מהכפרה של החטא, כפי שאמרו חכמינו "כל העושה דבר עבירה ומתבייש בו, מוחלין לו על כל עוונותיו" (ברכות יב, ב), ולכן בקרבן חטאת עבודת הדם שונה ומעולה יותר מאשר בשאר הקרבנות.

בחטאות של יום הכיפורים הבושה היא גדולה יותר: כאשר האדם עושה חטא בשוגג, קל לו יותר לחוש שגם הוא היה סולח לעצמו על חטא כזה, ולכן הבושה בחטאות של כל השנה היא קטנה יחסית, כיוון שקרבן חטאת של כל השנה בא על עבירה בשוגג.

לעומת זאת הפר והשעיר של יום הכיפורים באים לכפר על טומאה שטימאו את הקודש אפילו אם זה היה במזיד, וכאשר האדם עושה חטא במזיד, הוא מרגיש שהוא לא היה יכול לסלוח לעצמו על חטא כזה. לכן בפר ושעיר של יום הכיפורים הבושה גדולה יותר, ועבודת הדם שבהם שונה ומעולה יותר.

הקטרת הקטורת ביום הכיפורים

הבושה שיש בחטאות של יום הכיפורים גורמת לשינויים שיש בין הקרבנות של כל השנה לקרבנות של יום הכיפורים (מלבד ההבדלים בהזאת הדם). שינוי אחד הוא בזמן הקטרת הקטורת: בסדר עבודת התמיד שבכל יום, הכהן קודם מקריב את התמיד ולאחר מכן מקטיר את הקטורת. לעומת זאת בסדר עבודת החטאות של יום הכיפורים, הכהן הגדול קודם מקטיר קטרת בקדש הקדשים ורק לאחר מכן זורק את דם החטאות.

הקטרת הקטרת מורה על כך שלה' יש נחת רוח מאיתנו, והמציאות שלנו מעלה לו ריח טוב, כביכול. הבושה הגדולה שיש ביום הכיפורים גורמת לנו שלא נוכל לבקש סליחה מה', לפני שנדע שאנחנו מרוצים לפניו ויש לו נחת רוח מאיתנו, ולכן ה' אומר לנו להקטיר קטרת לפני שמתחילה העבודה המיוחדת של יום כיפור. כלומר בכל יום עבודת הקרבנות שלנו גורמת שלה' יהיה נחת רוח מאיתנו, ולעומת זאת ביום הכיפורים הנחת רוח של ה' מאיתנו היא זו שגורמת ומאפשרת ונותנת השראה לעבודת יום הכיפורים. וכפי שכתוב "כי ביום הזה יכפר עליכם", וזוהי הסיבה לעבודה המיוחדת של יום הכיפורים.

הקטרת האימורים ביום הכיפורים

הבדל שני בין הקרבת הקרבנות של כל השנה להקרבת הקרבנות של יום הכיפורים, הוא שבכל השנה לאחר זריקת הדם מקטירים את האימורים, ולעומת זאת ביום הכיפורים התורה מדגישה שאת האימורים מקטירים בסוף סדר העבודה. רק לאחר שהכהן הגדול שולח את השעיר המשתלח, מחליף לבגדי זהב ומקריב את אילו ואיל העם התורה אומרת "ואת חלב החטאת יקטיר המזבחה".

הקטרת האימורים מורה על כך שה' מרוצה מהעבודה שלנו ומהקרבנות שלנו. האימורים הם החלב, שהוא החלק המשובח שבבהמה, וכשם שאדם שאוכל בשר שמן וזה גורם לו להנאה, כך לאחר שהקרבת את הקרבן לה' יש הנאה מעבודתינו.

בחטאות של כל השנה לאחר שזורקים את הדם אפשר גם להקטיר את האימורים, שמורים על כך שה' סולח לנו ויש לו הנאה מעבודתינו. אבל ביום הכיפורים הבושה היא גדולה, ולכן אנחנו לא מקטירים את האימורים עד שגומרים את כל העבודה המיוחדת של יום הכיפורים. כאשר הכהן הגדול מחליף לבגדי זהב ומקריב את אילו ואיל העם, נגמרה עבודת הדם של יום הכיפורים, וחוזרים לתקשורת רגילה עם ה', ורק אז אפשר להקטיר את האימורים, וה' מראה לנו שהוא נהנה מעבודתנו. כל עוד אנחנו מלאים בבושה ה' לא רוצה להראות לנו שהוא נהנה מכך, ורק לאחר שאנחנו חוזרים לתקשורת טובה ורגילה איתנו אנחנו מקטירים את האימורים, שמורים על כך שה' נהנה מעבודתינו.

כלומר שני השינויים הללו - הקטרת הקטורת לפני זריקת הדם, והקטרת האימורים רק לאחר כל העבודה - הם הפוכים זה מזה: מצד אחד ביום הכיפורים הבושה גדולה, ולכן אנחנו לא יכולים להתחיל את העבודה לפני שמקטירים את הקטורת שמורה על כך שלה' יש נחת רוח מאיתנו, וזה מה שנותן את השראה לעבודת היום. מצד שני, ביום הכיפורים הבושה היא גדולה, ולכן רק לאחר הקרבת אילו ואיל העם, שמורה על כך שאנחנו חוזרים לתקשורת טובה ורגילה עם ה', אפשר להקטיר את האימורים שמורים על כך שעבודתינו רצויה בעיני ה'.

שבת שלום וגמר חתימה טובה! בית 'עוד יוסף חי'

